

## บทที่ 2

### หลักการและสาระสำคัญของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน

#### 2.1 ความหมายของการฟอกเงิน

คำว่า “การฟอกเงิน” (money laundering) เป็นถ้อยคำซึ่งเป็นที่รู้จักกันมากกว่า 60 ปีในเหล่าองค์กรอาชญากรรมของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยผู้ที่คิดค้นแนวความคิดของการฟอกเงินดังกล่าวนี้ได้แก่ นายเมเยอร์ แลนสกี (Mayer Lansky) อันมีหลักการเกี่ยวกับการนำเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือที่มักเรียกกันโดยทั่วไปว่า “เงินสกปรก” (dirty money) มาผ่านกระบวนการทางพาณิชย์กรรม หรือธุรกรรมเพื่อให้กลายมาเป็นเงินที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือที่เรียกกันว่า “เงินสะอาด” (clean money) หรืออีกนัยหนึ่งเป็นการจัดร่องรอยของผลประโยชน์ซึ่งเกิดจากการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายโดยผ่านขั้นตอนของการโอนหรือเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการทำความผิดเพื่อให้ทรัพย์สินหรือผลประโชยณดังกล่าวกลายเป็นรายได้ที่ชอบด้วยกฎหมายในที่สุด จึงอาจกล่าวได้ว่า “การฟอกเงิน” เป็นเล่ห์เหลี่ยมเพื่อการสร้างและปกปิดผลประโยชน์อันมหาศาลซึ่งมีที่มาจากการประกอบอาชญากรรม<sup>1</sup>

ในปัจจุบันมีผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความหมายของคำว่า “การฟอกเงิน” ไว้หลายท่านด้วยกัน ดังนี้

การฟอกเงิน คือ การกระทำใดๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจะทำให้เงินหรือทรัพย์สินใดๆ ซึ่งมีที่มาจากการทำความผิดใดๆ เปลี่ยนสภาพเป็นเงินหรือทรัพย์สินซึ่งบุคคลทั่วไปหลงเชื่อว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย<sup>2</sup>

---

<sup>1</sup> สีหนาท ประยูรรัตน์, ความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับมาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพลในประเทศไทย, เอกสารประกอบการศึกษาทางวิชาการ (กรุงเทพมหานคร:สำนักงานกิจการยุติธรรมและสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, 2542), หน้า 20-21.

<sup>2</sup> ไชยยศ เหมะรัชตะ, มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชนรุ่นที่ 9 (กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2540), หน้า 10.

**การฟอกเงิน** คือ การเปลี่ยน แปรสภาพเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายหรือโดยมิชอบด้วยกฎหมายให้เสมือนหนึ่งว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบ หรืออาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าการฟอกเงินเป็นกระบวนการซึ่งกระทำโดยบุคคลต่อทรัพย์สินเพื่อปกปิดแหล่งที่มาของรายได้ที่ผิดกฎหมายและทำให้รายได้นั้นมีที่มาโดยชอบด้วยกฎหมายและยังหมายความรวมถึงการเปลี่ยนเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่สุจริตให้กลายเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย<sup>3</sup>

**การฟอกเงิน** คือ การเปลี่ยนสภาพเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายให้ดูเหมือนว่าได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายเพราะผู้กระทำผิดกฎหมายไม่ต้องการให้ผู้อื่นทราบถึงแหล่งที่มาของทรัพย์สินจึงจำเป็นต้องใช้วิธีปิดบังหรือชักชวนทรัพย์สินอันจะช่วยการปิดบังการกระทำ ความผิดของตนได้อีกด้วย นอกจากนี้ทรัพย์สินอื่นที่ได้กลายเป็นเงินสะอาดแล้วผู้กระทำผิดกฎหมายก็สามารถใช้เป็นทุนในการขยายเครือข่ายอาชญากรรมและคุ้มครองความมั่นคงให้กับอาชญากรรมของตนด้วย<sup>4</sup>

**การฟอกเงิน** คือ การเปลี่ยนเงินได้ที่ได้มาโดยผิดกฎหมายให้เสมือนหนึ่งว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการฟอกเงินเป็นกระบวนการซึ่งบุคคลปกปิดแหล่งที่มาของรายได้ผิดกฎหมาย เกิดดอกผลแล้วจึงย้อนกลับไปประกอบอาชญากรรมอีก<sup>5</sup>

**การฟอกเงิน (Money Laundering)** คือ การเปลี่ยนเงินที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือโดยทุจริต ให้กลายเป็นเงินที่ได้มาโดยถูกต้องกฎหมาย หรือพิสูจน์ไม่ได้ว่าได้มาโดยทุจริต การฟอกเงินนั้นจะเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมร้ายแรงต่าง ๆ อาชญากรรมเศรษฐกิจ รวมทั้งการค้า ยาเสพติด ทั้งนี้เพราะผู้กระทำผิดกฎหมายส่วนมากเป็นผู้ค้ายาเสพติดซึ่งไม่ต้องการให้ผู้อื่นทราบที่มาของทรัพย์สิน จึงจำเป็นต้องใช้วิธีปิดบังหรือชักชวนทรัพย์สิน อันจะช่วยปิดบังการกระทำผิดของตน นอกจากนี้ทรัพย์สินที่ได้เปลี่ยนสภาพกลายเป็น "เงินสะอาด" แล้ว ผู้ค้ายาเสพติดก็

<sup>3</sup> สีนันท ประยูรรัตน์, คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 (กรุงเทพมหานคร:ส.เอเชีย เพลส,2542), หน้า 61.

<sup>4</sup> สุรพล ไตรเวทย์, คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน (กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน,2543), หน้า 19

<sup>5</sup> วีระพงษ์ บุญญูภาส, "กฎหมายฟอกเงินกับความจำเป็นที่ต้องพิจารณา", ประชาชาติธุรกิจ (วันที่ 19 – 21 พฤษภาคม,2537), หน้า12.

สามารถใช้เป็นทุนในการขยายเครือข่ายอาชญากรรมยาเสพติด และคุ้มครองความมั่นคงให้กับอาชญากรรมดังกล่าวของตนอีกด้วย<sup>6</sup>

สำหรับความหมายของคำว่า "การฟอกเงิน" ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นั้นบัญญัติไว้ ดังนี้

#### มาตรา 5 ผู้ใด

(1) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะ หรือหลังการกระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ

(2) กระทำด้วยประการใดๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฟอกเงิน

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการกระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้นนอกจากการโอน รับโอน หรือเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้นแล้ว การกระทำความผิดฐานฟอกเงินยังรวมถึงการช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อนการกระทำความผิด ขณะกระทำความผิด หรือหลังการกระทำความผิด เพื่อมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐานด้วย

จากความหมายของคำว่า "การฟอกเงิน" ทั้งหมดที่กล่าวมาผู้เขียนจึงอาจสรุปได้ว่าการฟอกเงิน คือ การนำเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมาผ่านกระบวนการให้กลายเป็นเงินที่สะอาดหรือพิสูจน์ไม่ได้ว่าได้มาโดยทุจริต

## 2.2 ความผิดมูลฐานกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ในการที่จะนำเอามาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับนั้น สิ่งสำคัญที่สุดที่ต้องคำนึงถึงก็คือความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นครอบคลุมถึงการกระทำความผิดเพียงใด ซึ่งการกำหนดว่า

<sup>6</sup> ศูนย์บริการข้อมูลทางกฎหมาย ,การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, เอกสารเผยแพร่,สำนักเลขาธิการวุฒิสภา สิงหาคม 2537,หน้า 1-2.

ความผิดอาญาฐานใดเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นย่อมส่งผลกระทบต่อประชาชนและการประกอบการในภาคธุรกิจที่จะต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรการที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ดังนั้นการกำหนดความผิดมูลฐานจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

คำว่า ความผิดมูลฐาน (Predicate Offences) นั้น ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยมิได้ให้คำนิยามหรือคำจำกัดความไว้เป็นการเฉพาะ และแม้แต่ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ออกโดยองค์การสหประชาชาติเพื่อเป็นรูปแบบให้แต่ละประเทศนำไปบัญญัติเป็นกฎหมายภายในที่เรียกว่า United Nations Model Law On Money Laundering (UN MODEL LAW) ก็มิได้กำหนดความหมายของคำว่าความผิดมูลฐานไว้เช่นเดียวกัน แต่กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศต่าง ๆ นั้น ระบุเพียงว่าความผิดอาญาใดเป็นความผิดมูลฐาน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าความผิดมูลฐานคือความผิดอาญาที่เป็นมูลเหตุ เป็นที่มา หรือเป็นฐานก่อให้เกิดหรือให้ได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สินจากการกระทำความผิด หลังจากนั้นก็มี การนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดอาญาดังกล่าวไปทำการโอนหรือเปลี่ยนสภาพหรือกระทำด้วยประการใดๆ เพื่อปกปิดอำพรางที่มาของเงินหรือทรัพย์สินนั้น ๆ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้เรียกว่าการฟอกเงิน<sup>7</sup>

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความผิดมูลฐานที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นเป็นการกำหนดเพื่อทำให้เกิดความชัดเจนในการนำเอามาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับ ซึ่งหากความผิดต่างๆ ที่ได้กระทำลงนั้นแม้จะเป็นความผิดที่สำคัญและร้ายแรงเพียงใดแต่ถ้าไม่ใช่ความผิดที่กำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้วก็ไม่สามารถนำเอามาตรการต่างๆ ของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับได้ ส่วนการที่รัฐหนึ่ง ๆ จะบัญญัติความผิดมูลฐานไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้มีจำนวนฐานความผิดมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความรุนแรงของอาชญากรรม

---

<sup>7</sup> สีหนาท ประยูรรัตน์, ความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับมาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพลในประเทศไทย, เอกสารประกอบการศึกษาทางวิชาการ (กรุงเทพมหานคร:สำนักงานกิจการยุติธรรมและสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน), หน้า 50.

นั้น ๆ ว่ามีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศในด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างไร ทั้งนี้เพราะแต่ละประเทศมีปัจจัยพื้นฐานแตกต่างกันไปตามโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สภาพทางภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม และทรัพยากรทางธรรมชาติ ดังนั้นการกำหนดความผิดมูลฐานในประเทศหนึ่งจึงไม่อาจนำไปใช้กำหนดความผิดมูลฐานในอีกประเทศหนึ่งได้ทั้งหมด แต่สามารถนำมาเป็นแนวทางหรือแนวคิดในการกำหนดความผิดมูลฐานในอีกประเทศหนึ่งได้

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 3 และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2546 ได้กำหนดความผิดอาญาเป็นความผิดมูลฐานไว้ 8 ประการดังนี้

(1) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(2) ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารหญิงและเด็ก เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่นและความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือชักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดการกิจการการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณีหรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี

(3) ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญาหรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

(4) ความผิดเกี่ยวกับการยกยอกหรือฉ้อโกงหรือประทุษร้ายต่อทรัพย์หรือกระทำโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ หรือกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ซึ่งกระทำโดย กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบหรือมีประโยชน์เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของสถาบันการเงิน นั้น

(5) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

(6) ความผิดเกี่ยวกับการกรรโชก หรือรีดเอาทรัพย์สินที่กระทำโดยอ้างอำนาจอัยย์ หรือช่องโหว่ ตามประมวลกฎหมายอาญา

(7) ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

(8) ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

ความผิดมูลฐานทั้ง 8 ฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ดังกล่าวสามารถแยกประเภทได้ดังนี้

1. ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ความผิดซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายหลายฉบับดังนี้

- ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2530 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543 และ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545

- ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543

- ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามพระราชบัญญัติป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543

- ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543

2. ความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งได้แก่ความผิดดังต่อไปนี้

- ความผิดเกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารหญิง และเด็ก เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 282, มาตรา 283 และความผิดฐานพรากเด็ก และผู้เยาว์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 317 ถึงมาตรา 319

- ความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็กตามพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540

- ความผิดเกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือชักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณีและความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแล หรือผู้จัดการกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณีตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539

3. ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ได้แก่บรรดาความผิดดังต่อไปนี้

- ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 ประกอบมาตรา 341 คือการหลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความ

จริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกลวงดังว่านั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สามหรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ทำ ถอน หรือทำลายเอกสารสิทธิ โดยการกระทำดังกล่าวนั้นได้กระทำด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชนหรือด้วยการปกปิดความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งแก่ประชาชน

- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ได้แก่ พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 มาตรา 4 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 พ.ศ. 2534

#### 4. ความผิดเกี่ยวกับการยกยอกหรือฉ้อโกงโดยผู้บริหารสถาบันการเงิน ซึ่งได้แก่

- ความผิดเกี่ยวกับการยกยอก หรือฉ้อโกง หรือประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน หรือกระทำการโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์อันได้แก่พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505

- ความผิดเกี่ยวกับการยกยอก หรือฉ้อโกง หรือประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน หรือกระทำการโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์อันได้แก่พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 พ.ศ. 2526

- ความผิดเกี่ยวกับการยกยอก หรือฉ้อโกง หรือประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน หรือกระทำการโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ อันได้แก่พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

5. ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้แก่บรรดาความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการทั่วไป เจ้าหน้าที่ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม รวมทั้งพนักงานในองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ ได้แก่

- ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 ถึงมาตรา 166

- ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 200 ถึงมาตรา 204

- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของเจ้าพนักงานในองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ อันได้แก่พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2502

- ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น เช่น ความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 เป็นต้น

6. ความผิดเกี่ยวกับการใช้อิทธิพลมืด ซึ่งได้แก่ความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 337 ความผิดเกี่ยวกับการรีดเอาทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 338 โดยอ้างอำนาจอั้งยี่หรือชองโจร

7. ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากร ซึ่งได้แก่ความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469

8. ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย ซึ่งได้แก่ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 1/1 (ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย) มาตรา 135/1 ถึงมาตรา 135/4

อาจกล่าวได้ว่าผู้กระทำความผิดจะมีความผิดฐานฟอกเงินได้ต่อเมื่อกระทำความผิดตามความผิดมูลฐานทั้ง 8 ประการดังกล่าวและมีการโอนหรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดอันมีลักษณะเป็นการฟอกเงิน แต่หากกระทำความผิดนอกเหนือจากความผิดมูลฐานทั้ง 8 ฐานนี้แล้วก็จะไม่มีความผิดฐานฟอกเงินแต่อาจมีความผิดตามฐานความผิดที่ได้กระทำลงนั้น แต่ในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามความผิดมูลฐานและกระทำความผิดฐานฟอกเงินด้วยแล้วนั้นก็ต้องรับโทษทั้งสองกรณี นอกจากนี้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานทั้ง 8 ฐานนั้นจะต้องถูกยึดหรืออายัด รวมทั้งตกเป็นของแผ่นดินแล้วแต่กรณีด้วยเช่นกัน

### 2.3 หลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดมูลฐาน

การพิจารณาบัญญัติกฎหมายเพื่อหาทางลงโทษทางอาชญากรรมการฟอกเงิน ไม่อาจกำหนดให้การฟอกเงินทุกกรณีทุกประเภทเป็นความผิดทางอาญาได้ เนื่องจากจะก่อให้เกิดผลกระทบเป็นภาระแก่ประชาชนทั่วไปเกินความจำเป็น แต่สมควรเลือกพิจารณากำหนดให้การฟอกเงินในกรณีที่ทำต่อเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาจากอาชญากรรมบางประเภทเท่านั้น ซึ่งหมายถึงอาชญากรรมที่ร้ายแรงทั้งหลาย ทั้งนี้ตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (UNTOC) ให้คำนิยามคำว่า อาชญากรรมร้ายแรง หมายถึง กระทำ การที่เป็นความผิดซึ่งสามารถลงโทษโดยการทำให้เสียเสรีภาพขั้นสูงสุดเป็นเวลาอย่างน้อย 4 ปี



หรือโดยโทษที่รุนแรงกว่าได้<sup>8</sup> ส่วนอาชญากรรมอื่นๆ ที่สมควรกำหนดเป็นความผิดมูลฐานในการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน มีข้อพิจารณาว่าน่าจะเป็นอาชญากรรมที่มีลักษณะก่อให้เกิดรายได้มหาศาลอันจะทำให้อาชญากรสามารถนำไปกระทำความผิดต่อไปได้ นอกจากนี้ หลักเกณฑ์ประการอื่นที่อาจใช้การพิจารณา ได้แก่ เป็นความผิดที่มีลักษณะกระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ หรือเป็นกรณีที่ยากที่จะนำกฎหมายทั่วไปมาใช้ลงโทษผู้กระทำความผิด และความผิดที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศไม่ว่าทางเศรษฐกิจและสังคม<sup>9</sup> มีแนวความคิดว่าความผิดมูลฐานควรเป็นการกระทำความผิดอาญาที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) ความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินการที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม

คำว่า “องค์กรอาชญากรรม” ได้มีการให้คำนิยามไว้หมายถึง องค์กรซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก โดยการเข้าร่วมกันนั้นมีลักษณะการดำเนินงานที่เป็นระบบและขั้นตอน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วองค์กรดังกล่าวมักจะประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย มีการบังคับบัญชาเป็นลำดับชั้น โดยสมาชิกขององค์กรจะต้องมีความจงรักภักดี ซื่อสัตย์ และรักษาความลับขององค์กรได้เป็นอย่างดี มีการใช้สัญลักษณ์ในการติดต่อและประสานงานกันระหว่างสมาชิกในองค์กร<sup>10</sup>

ปัจจุบันอาชญากรรมได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของการกระทำและรูปแบบของผู้กระทำไปตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครอง การกระทำความผิดตามลำพังเฉพาะตัวบุคคลได้กลายเป็นการกระทำความผิดของกลุ่มบุคคลที่มีการจัดตั้งในลักษณะขององค์กรที่เรียกว่า “องค์กรอาชญากรรม” (organized crime) ก่อให้เกิดการกระทำความผิดร้ายแรงต่างๆ ที่กระทบต่อสังคมในวงกว้างมากขึ้น

องค์กรอาชญากรรมประกอบด้วยกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันจัดตั้งเป็นองค์กรโดยมีโครงสร้างของการทำงานที่สลับซับซ้อน มีการจัดการบริหารองค์กรอย่างเป็นระบบ รวมทั้งอำนาจการบังคับ

---

<sup>8</sup> United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Article 2, Use of terms (b).

<sup>9</sup> นิกร เกตุกุล , การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (กรุงเทพฯ : พิมพ์อักษร, 2543), หน้า 13.

<sup>10</sup> Allen, Harry E. and Paul C. Friday, Crime and Punishment (New York : Macmillan Publishing, 1981c) ม.ย. 178

ปัญญาถูกปกป้องรักษาไว้เป็นความลับและเคร่งครัดต่อกฎ ระเบียบ และวินัย มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็นเครื่องมือในการช่วยกระทำความผิด มีการดำเนินงานเป็นเครือข่ายโยงใยครอบคลุมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศและเกี่ยวข้องกับบุคคล นักการเมือง นักธุรกิจ ผู้มีวิชาชีพต่างๆ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐและมีเป้าหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์จำนวนมากมาจากการกระทำความผิด ทำให้เป็นการยากต่อการดำเนินการสืบสวนสอบสวนและจับกุม นอกจากนี้ในบางองค์กรอาชญากรรมที่มีความมั่นคงแล้วมักจะขยายเครือข่ายของตนและขยายขอบเขตของการกระทำความผิดให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นจนกลายเป็น “องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมหาศาลและขยายเป็นวงกว้างมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการกระทำความผิดในรูปขององค์กรอาชญากรรมนั้นก่อให้เกิดผลประโยชน์มหาศาลและผลประโยชน์มหาศาลเหล่านั้นก็จะถูกเปลี่ยนแปลงด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ดูว่าเป็นสิ่งที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการฟอกเงินแล้วนำไปใช้เป็นทุนในการกระทำความผิดต่อไปจึงทำให้เกิดเป็นวงจรการประกอบอาชญากรรมที่ยากแก่การป้องกันและปราบปราม ดังนั้นเงินจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรอาชญากรรมสามารถอยู่รอดและดำเนินการต่อไปได้ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงเป็นแนวคิดใหม่ที่นำมาใช้ในการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมและจัดการกับเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นมีมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด รวมทั้งการขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่งมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินดังกล่าวเป็นการขยายหลักเกณฑ์การริบทรัพย์สินตามหลักทั่วไปของประมวลกฎหมายอาญาทำให้สามารถสกัดกั้นและตัดวงจรทางเศรษฐกิจขององค์กรอาชญากรรมทำให้องค์กรอาชญากรรมไม่สามารถกระทำความผิดต่อไปได้เนื่องจากขาดเงินทุนในการกระทำความผิด ดังนั้นการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงมุ่งกำหนดความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินการที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมเป็นลักษณะแรก

## (2) ความผิดที่โดยลักษณะของการประกอบอาชญากรรมทำให้ได้รับผลตอบแทนสูง

ปัจจุบันการประกอบอาชญากรรมมักมีเป้าหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์จำนวนมากมาจากการกระทำความผิดและผลประโยชน์จำนวนมากเหล่านี้ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ให้องค์กรอาชญากรรมมีความแข็งแกร่งและคงอยู่ต่อไปได้ รายได้จำนวนมากเหล่านี้นอกจาก

จะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศแต่อย่างใดแล้วในทางตรงกันข้ามกลับเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมเนื่องจาก<sup>11</sup>

1. เงินได้จากธุรกิจอาชญากรรมที่มีมูลค่ามหาศาลถูกนำไปสู่การสร้างอิทธิพลให้แก่ผู้กระทำความผิด มีการติดสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือแม้กระทั่งการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองเข้าไปขวางกั้นการดำเนินการทางกฎหมายให้กับตนเองและพวกพ้อง ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวสามารถพบเห็นได้ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

2. เงินได้จากธุรกิจอาชญากรรมที่มีมูลค่ามหาศาลนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการคงอยู่ขององค์กรอาชญากรรมเพราะการรวมตัวกันขององค์กรอาชญากรรมนั้นต้องมีผลประโยชน์ในด้านทรัพย์สินเป็นพื้นฐาน ดังนั้นเงินได้จำนวนมหาศาลจึงถูกนำมาใช้เพื่อการดำเนินงานในองค์กรอาชญากรรมนั่นเอง

3. เงินได้จากธุรกิจอาชญากรรมที่มีมูลค่ามหาศาลส่วนหนึ่งจะถูกนำไปใช้ลงทุนในวงการธุรกิจประเภทต่างๆ ซึ่งผลสุดท้ายเงินได้จากการดำเนินการเหล่านี้ก็จะถูกนำกลับไปใช้เป็นต้นทุนในการประกอบอาชญากรรมขึ้นใหม่อีก จึงทำให้เกิดเป็นวงจรการประกอบอาชญากรรมที่ยากต่อการจับกุมและปราบปราม

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นกฎหมายที่มุ่งเน้นการใช้มาตรการทางแพ่งดำเนินการกับเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพื่อตัดโอกาสมิให้ผู้ประกอบอาชญากรรมนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนหรือเพื่อเพิ่มการกระทำความผิดขึ้นอีก ดังนั้นการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงมุ่งกำหนดความผิดที่โดยลักษณะของการประกอบอาชญากรรมทำให้ได้รับผลตอบแทนสูงเป็นลักษณะหนึ่งของการกระทำผิดอาญาที่กำหนดให้เป็นความผิดมูลฐาน

### (3) ความผิดที่เป็นการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปราม

ปัจจุบันเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีมีการพัฒนาที่สูงขึ้นซึ่งส่งผลกระทบต่อรูปแบบเทคนิค วิธีการ และความร้ายแรงของการประกอบอาชญากรรม อาชญากรรมธรรมดาที่มีการพัฒนาไปสู่การประกอบอาชญากรรมในรูปขององค์กรอาชญากรรม มีความสลับซับซ้อนในกระบวนการมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด ใช้เทคนิคขั้นสูงซึ่งมี

---

<sup>11</sup> วีระพงษ์ บุญโญภาส, ประเทศไทยกับความจำเป็นต้องมีกฎหมายปราบปรามการฟอกเงิน, วารสารป.ป.ส. (2539), หน้า45.

ประสิทธิภาพในการกระทำคามผิด มีวิธีการทำลายพยานหลักฐานที่แนบเนียนเพื่อให้เหลือหลักฐานมัดตัวน้อยที่สุด และมุ่งผลตอบแทนมูลค่ามหาศาลและผลตอบแทนดังกล่าวก็ย้อนกลับมาเป็นทุนในการประกอบอาชญากรรมต่างๆ ต่อไป จึงทำให้ยากต่อการป้องกันและปราบปรามความยากในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมนอกจากเหตุผลดังที่กล่าวมาแล้วนั้นยังอาจเกิดจากการไม่มีกฎหมายมาบังคับใช้เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือมีกฎหมายเฉพาะสำหรับความผิดนั้นแล้วแต่กฎหมายดังกล่าวอาจล้าสมัยไม่สามารถนำมาปรับใช้กับลักษณะของการกระทำคามผิดในปัจจุบันได้ หรือสามารถบังคับใช้ได้แต่ไม่มีประสิทธิภาพพอที่จะทำให้ผู้กระทำคามผิดเกรงกลัวหรือหลบจำเนื่องจากบทลงโทษอาจไม่เหมาะสมกับการกระทำคามผิด ดังนั้นจึงมีการนำเอามาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้กับองค์กรอาชญากรรมเพื่อทำลายวงจรทางเศรษฐกิจขององค์กรอาชญากรรมและมีการนำเอาหลักเกณฑ์การลงโทษผู้สมคบกันเพื่อกระทำคามผิดมาใช้บังคับ รวมทั้งมีการขยายหลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานให้กว้างขวางขึ้นและมีการนำเอามาตรการพิเศษต่างๆ มาใช้เพื่อเข้าถึงข้อมูลหรือหลักฐานต่างๆ ในการกระทำคามผิดให้มากขึ้น ดังนั้นในการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงมุ่งกำหนดความผิดที่เป็นการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปรามเป็นลักษณะหนึ่งของการกระทำผิดอาญาที่กำหนดให้เป็นความผิดมูลฐาน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการนำเอามาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับกับการกระทำคามผิดที่มีลักษณะดังกล่าว

#### (4) ความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ

ปัจจุบันการประกอบอาชญากรรมนอกจากจะส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อเหยื่ออาชญากรรมแล้วอาชญากรรมหลายประเภทยังส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย ซึ่งได้แก่อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้นมักจะแฝงเร้นการกระทำผิดกฎหมายไว้ในกิจการที่ถูกกฎหมายซึ่งได้รับอนุญาตแล้ว มีวิธีการปกปิดความผิดและพยายามทำลายพยานหลักฐานเพื่อไม่ให้มีหลักฐานผูกมัดตน มีวิธีการกระทำคามผิดที่ซับซ้อนและค่อยเป็นค่อยไป ใช้เวลานานพอสมควรจึงจะรู้ถึงความเสียหาย ทำให้การค้นหาพยานหลักฐานเป็นไปด้วยความยากลำบากไม่ทันต่อเหตุการณ์ มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการกระทำคามผิด มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีการศึกษาข้อมูลและมีการวางแผนมาเป็นอย่างดี อาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้นมักมีพฤติกรรมในการกระทำคามผิดที่ไม่รุนแรง ไม่ใช่กำลังทำร้าย ไม่ใช่อาวุธแต่เป็นการกระทำละเมิดต่อความไว้วางใจโดยการฉ้อโกง หลอกลวง ต้มตุ๋น การปลอมแปลงปกปิด ซ่อนเร้น ใช้อุบาย โดยมักจะร่วมกันกระทำคามผิดหลายคนด้วยวิธีการที่ได้ศึกษาและ

วางแผนกันมาก่อนแล้ว และจุดมุ่งหมายของการประกอบอาชีพการทางเศรษฐกิจนั้นก็มุ่งต่อผลประโยชน์จำนวนมากคือเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สินเป็นสำคัญ ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นมีมูลค่ามากกว่าอาชญากรรมธรรมดา จำนวนผู้เสียหายในแต่ละครั้งมีจำนวนมาก หากมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นหลายคดีย่อมทำให้จำนวนความเสียหายเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาลและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก ภาพพจน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศถูกมองในแง่ลบซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้ประกอบธุรกิจชาวต่างชาติในการตัดสินใจเข้ามาลงทุนในประเทศ

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องกำหนดให้ความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงในทางเศรษฐกิจนั้นเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวมีมาตรการที่มุ่งจัดการกับเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงทำให้สามารถตัดวงจรทางเศรษฐกิจของอาชญากรรมได้อย่างเด็ดขาดและทำให้ผู้กระทำความผิดไม่มีทุนที่จะนำมากระทำความผิดต่อไปได้ ซึ่งถือเป็นการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพมาก

## 2.4 หลักการสำคัญของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

### 2.4.1 กำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา

เป็นการกำหนดความผิดทางอาญาเพื่อลงโทษแก่ผู้ที่กระทำความผิดฐานฟอกเงิน โดยเฉพาะ ซึ่งเป็นการลงโทษผู้ที่กระทำการใดๆ กับเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานโดยการโอน รับโอน เปลี่ยนสภาพ หรือกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ทั้งนี้เนื่องจากข้อกำหนดและบทลงโทษตามกฎหมายอื่นๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันไม่สามารถที่จะเอาผิดและลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดในลักษณะนี้ได้ ประกอบกับเป็นลักษณะของฐานความผิดที่สอดคล้องกับมาตรการทางกฎหมายที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาเวียนนา 1988 (Vienna Convention 1988) ที่ให้ประเทศภาคีกำหนดให้การกระทำความผิดฐานฟอกเงินเป็นความผิดอาญาตามกฎหมายแต่ละประเทศ<sup>12</sup>

<sup>12</sup> สีหนาท ประยูรรัตน์, คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542.(กรุงเทพมหานคร:ส.เอเชีย เพลส, 2542), หน้า 95.

สำหรับประเทศไทยนั้นพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 5 ได้บัญญัติถึงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกระทำที่เป็นความผิดฐานฟอกเงินไว้ดังนี้

#### มาตรา 5 ผู้ใด

(1) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะ หรือหลังการกระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ

(2) กระทำด้วยประการใดๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฟอกเงิน

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าลักษณะความผิดฐานฟอกเงินนั้นต้องประกอบด้วย

1. ความผิดฐานฟอกเงินจะเกิดขึ้นได้เมื่อมีการกระทำความผิดอันเป็นความผิดมูลฐาน ซึ่งทำให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดแล้วมีการโอน รับโอน หรือเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะ หรือหลังการกระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือกระทำด้วยประการใดๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ดังนั้นหากการกระทำใดแม้จะมีลักษณะอันเป็นการฟอกเงินแต่หากไม่เกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐานหรือไม่ใช่เป็นการกระทำต่อทรัพย์สินที่เกี่ยวกับความผิดมูลฐานแล้วก็ไม่มีความผิดฐานฟอกเงินตามพระราชบัญญัตินี้

2. ผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินต้องมีเจตนาหรือต้องรู้หรือควรจะรู้ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด กล่าวคือ

- รู้ว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือจากการสนับสนุนหรือช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน

- รู้ว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอนด้วยประการใดๆ ซึ่งเงินหรือทรัพย์สินข้างต้น

- รู้ว่าเป็นดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินทั้งที่ได้มาจากการกระทำความผิดและที่ได้จำหน่ายจ่ายโอนไปดังที่กล่าวมาทั้งหมด

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้นพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 60 ได้บัญญัติให้ผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินต้อง

ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และในกรณีที่นิติบุคคลกระทำความผิดฐานฟอกเงินต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ 200,000 บาท ถึง 1,000,000 บาท หากเป็นการกระทำความผิดโดยกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลดังกล่าวนั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นทั้งนี้เป็นไปตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 61

#### 2.4.2 กำหนดให้มีมาตรการลงโทษผู้สนับสนุนหรือช่วยเหลือหรือพยายามกระทำความผิดหรือสมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน

ด้วยรูปแบบและวิธีการฟอกเงินที่สลับซับซ้อนขึ้นเพื่อหลบเลี่ยงจากการตรวจสอบและการจับกุมโดยการแบ่งหน้าที่กันระหว่างผู้รับประโยชน์หรือการประสานงานกับบุคคลในตำแหน่งหน้าที่ต่างๆ ทำให้การกระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้นอาจเกี่ยวข้องกับบุคคลมากกว่าหนึ่งคน จึงมีการกำหนดบทลงโทษในความผิดฐานฟอกเงินให้ครอบคลุมไปถึงบุคคลต่างๆ ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ หรือทำการสมคบกันเพื่อกระทำความผิด ตลอดจนผู้พยายามกระทำความผิดด้วย

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 7 กำหนดบทลงโทษผู้สนับสนุนการกระทำความผิดหรือผู้ช่วยเหลือผู้กระทำความผิดไม่ว่าก่อนหรือขณะกระทำความผิด หรือจัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่ หรือวัตถุใดๆ หรือกระทำการใดๆ เพื่อช่วยให้ผู้กระทำความผิดหลบหนี หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ หรือเพื่อให้ได้รับประโยชน์ในการกระทำความผิดฐานฟอกเงินให้ต้องรับโทษเช่นเดียวกับตัวการที่กระทำความผิด อันถือได้ว่าเป็นบทลงโทษที่หนักพอสมควรเนื่องจากความผิดฐานฟอกเงินเป็นความผิดที่ต่อเนื่องกับความผิดอาญาร้ายแรงหรือมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศสูง การสนับสนุนการช่วยเหลือ ให้มีการฟอกเงินจึงมีความหมายเท่ากับการส่งเสริมการกระทำความผิดมูลฐานซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมนั่นเอง จึงสมควรกำหนดโทษไว้สูงกว่าการสนับสนุนการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 86 ที่ให้รับโทษเพียงสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น อย่างไรก็ตามในวรรคท้ายของมาตรา 7 ได้บัญญัติเพื่อให้ศาลใช้ดุลพินิจในกรณีบุคคลซึ่งจัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่พำนัก หรือที่ซ่อนเร้น เพื่อช่วยบิดา มารดา บุตร สามี หรือภริยาของตนให้พ้นจากการถูกจับกุม ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้นหรือลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ ทั้งนี้เนื่องจากการสนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินอาจต้องมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลใกล้ชิด

การที่กฎหมายกำหนดบทผ่อนปรนไว้ให้เช่นนี้ก็ด้วยเหตุผลในทางศีลธรรม วัฒนธรรม หรือ ความสัมพันธ์ทางสายโลหิต

สำหรับการพยายามกระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้นพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 8 กำหนดบทลงโทษผู้พยายามกระทำความผิดฐานฟอกเงินไว้ให้ต้องรับโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จ ทั้งนี้เนื่องจากความผิดฐานฟอกเงินเป็นอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศชาติอย่างร้ายแรง และก่อให้เกิดอาชญากรรมอื่นๆ ตามมาได้อีก ซึ่งถือว่าเป็นบทบัญญัติที่มีโทษสูงกว่าการพยายามกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 80 ที่ให้รับโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ในส่วนของ การสมคบกันเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้น คือ การคบคิดและตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ซึ่งการสมคบกันเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้นถือเป็นความผิดอีกฐานหนึ่งต่างหากจากความผิดฐานฟอกเงินโดยไม่จำเป็นต้องรอให้มีการกระทำความผิดตามที่ได้ตกลงกันเกิดขึ้นเสียก่อน หรือแม้จะไม่มี การกระทำความผิดฐานฟอกเงินตามที่ได้คบคิดกันเลยกฎหมายก็ลงโทษผู้สมคบกันเช่นว่านี้ได้ ทั้งนี้เนื่องจากความผิดฐานสมคบนี้มีขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถนำผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดหรือผู้ที่เป็นตัวการ นายทุน มาดำเนินคดีและลงโทษ เพราะในทางปฏิบัติผู้ที่อยู่เบื้องหลังของผู้กระทำความผิด จะไม่มีพยานหลักฐานเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินแต่จะมีการกระทำในชั้นสมคบหรือวางแผนดำเนินการ จึงเป็นการยากที่บุคคลเหล่านี้จะถูกลงโทษตามกฎหมาย ความผิดฐานสมคบนี้จึงเป็นมาตรการที่ช่วยให้สืบสาวไปถึงผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิด ตัวการ นายทุนหรือผู้เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้ สำหรับผู้สมคบกันเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้นพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 9 บัญญัติให้ต้องระวางโทษผู้สมคบกันเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ดังนี้

มาตรา 9 ผู้ใดสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าได้มีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันตามวรรคหนึ่ง ผู้สมคบกันนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ในกรณีที่ความผิดได้กระทำถึงขั้นลงมือกระทำความผิด แต่เนื่องจากการเข้าขัดขวางของผู้สมคบทำให้การกระทำนั้นกระทำไปไม่ตลอดหรือกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล ผู้สมคบที่กระทำการขัดขวางนั้นคงรับโทษตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งเท่านั้น



ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งกลับใจให้ความจริงแก่การสมคบต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนที่จะมีการกระทำความผิดตามที่ได้สมคบกัน ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้นหรือลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้

#### 2.4.3 กำหนดให้มีมาตรการลงโทษที่หนักขึ้นหากผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญกับการลงโทษผู้กระทำความผิดซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือหน้าที่ในการยุติธรรม หรือมีหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยบัญญัติให้ต้องรับโทษหนักขึ้นหากกระทำความผิดฐานฟอกเงินและความผิดที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากบุคคลดังกล่าวสามารถใช้อำนาจหน้าที่หรืออิทธิพลของตำแหน่งหน้าที่ในการช่วยให้การกระทำความผิดราบรื่น สะดวกและง่ายยิ่งขึ้นกว่าบุคคลธรรมดากระทำความผิดและยังเป็นการสร้างความเสียหายต่อวงการราชการหรือต่อกระบวนการยุติธรรมอย่างร้ายแรงอีกด้วย

ผู้มีตำแหน่งหน้าที่ราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือผู้บริหารขององค์กรหรือสถาบัน เช่น เจ้าพนักงาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ กรรมการหรือผู้บริหารหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของสถาบันการเงิน หรือกรรมการขององค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ สามารถใช้อำนาจหน้าที่หรืออิทธิพลของตำแหน่งในการสนับสนุนการกระทำความผิดให้ราบรื่นและสะดวกยิ่งกว่าบุคคลธรรมดา พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 10 จึงกำหนดโทษหนักเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นถ้าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินเสียเอง นอกจากนี้ยังกำหนดให้กรรมการ อนุกรรมการ กรรมการธุรกรรม เลขานุการ รองเลขานุการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้หากกระทำความผิดฐานฟอกเงินต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ทั้งนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 12 กำหนดให้กรรมการ อนุกรรมการ กรรมการธุรกรรม เลขานุการ รองเลขานุการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้นเมื่อเป็นเจ้าพนักงานและมีหน้าที่ในการตรวจสอบธุรกรรมและทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดถ้าได้กระทำความผิดเสียเองแล้วจึงควรได้รับโทษมากกว่าบุคคลผู้มีตำแหน่งหน้าที่หรือบุคคลที่กระทำความผิดโดยทั่วไป นอกจากนี้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 11 ยังบัญญัติ

ว่า กรรมการ อนุกรรมการ กรรมการธุรกรรม เลขานุการ รองเลขานุการ พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน หรือข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาอันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดตามหมวดนี้ ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 บัญญัติให้ต้องรับโทษหนักเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญาแก่กรรมการ อนุกรรมการ กรรมการธุรกรรม เลขานุการ รองเลขานุการ พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน หรือข้าราชการที่กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ในกรณีที่เป็นความผิดซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน

#### 2.4.4 กำหนดให้ผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินแม้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักรต้องรับโทษในราชอาณาจักร

การฟอกเงินนั้นมักมีการยกย้ายถ่ายโอนเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อปิดบังอำพรางที่มาของเงินหรือทรัพย์สินนั้น ประกอบกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงินนั้นมักกระทำในรูปขององค์กรอาชญากรรมที่มีเครือข่ายโยงใยทั่วโลกและมีการนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการกระทำความผิดทำให้อาชญากรสามารถฟอกเงินโดยใช้วิธีการต่างๆ ได้หลายรูปแบบยากแก่การตรวจสอบ จับกุม และปราบปราม โดยเฉพาะการกระทำการข้ามอาณาเขตรัฐ เช่น การโอนเงินระหว่างประเทศ เป็นต้น

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 6 เป็นบทบัญญัติขยายเขตอำนาจศาล<sup>13</sup> เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินที่แม้จะกระทำความผิดนอกราชอาณาจักรแต่ผู้กระทำความผิดนั้นจะต้องรับโทษในราชอาณาจักรถ้าปรากฏว่า

- (1) ผู้กระทำความผิดหรือผู้ร่วมกระทำความผิดคนใดคนหนึ่งเป็นคนไทยหรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย
- (2) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และได้กระทำโดยประสงค์ให้ความผิดเกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย หรือ

---

<sup>13</sup> ไชยยศ เหมะรัชตะ, มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (กรุงเทพมหานคร:วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2542), หน้า 93-94.

(3) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐที่การกระทำเกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐนั้น หากผู้นั้นได้ปรากฏตัวอยู่ในราชอาณาจักรและมีได้มีการส่งตัวผู้นั้นออกไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ทั้งนี้ ให้นำมาตรา 10 แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

การนำเอาหลักการของประมวลกฎหมายอาญามาตรา 10 มาใช้บังคับโดยอนุโลมนั้นก็คือ หากการกระทำความผิดฐานฟอกเงินเกิดขึ้นนอกประเทศไทยและมีการดำเนินคดีลงโทษกับผู้กระทำความผิดนั้นโดยมีคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศอันถึงที่สุดให้ปล่อยตัวผู้นั้นหรือศาลในต่างประเทศพิพากษาให้ลงโทษและผู้นั้นได้พ้นโทษแล้ว ห้ามมิให้ลงโทษผู้นั้นในราชอาณาจักร เพราะการกระทำนั้นอีก หรือถ้าหากผู้ต้องคำพิพากษาได้รับโทษสำหรับการกระทำนั้นตามคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศมาแล้วแต่ยังไม่พ้นโทษ ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้หรือจะไม่ลงโทษเลยก็ได้ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงโทษที่ผู้นั้นได้รับมาแล้ว

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผู้ที่ฟอกเงินในต่างประเทศแม้จะไม่ได้กระทำความผิดมูลฐานแต่ได้กระทำกับเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐานก็อาจต้องรับโทษในประเทศไทยได้ กล่าวคือ

1. ถ้าผู้กระทำความผิดหรือร่วมกระทำความผิดคนใดคนหนึ่งเป็นคนไทยหรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

2. ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และได้กระทำโดยประสงค์ให้ความผิดเกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย

3. ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐที่การกระทำเกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐนั้น หากผู้นั้นได้ปรากฏตัวอยู่ในราชอาณาจักรและมีได้มีการส่งตัวผู้นั้นออกไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

#### 2.4.5 กำหนดให้มีมาตรการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในทางแพ่ง

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 เป็นกฎหมายที่มุ่งตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมและมุ่งจัดการกับเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อไม่ให้มีการนำเอาเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวไปโอนหรือเปลี่ยนสภาพหรือกระทำด้วยประการใดๆ เพื่อให้ดูเหมือนว่าเป็นสิ่งที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายอันมีลักษณะเป็นการฟอกเงินแล้วนำ

กลับมาใช้เป็นทุนในการกระทำความผิดต่อไป โดยกฎหมายดังกล่าวได้บัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินไว้ในหมวด 6 มาตรา 48 – มาตรา 59 โดยกำหนดให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดไว้ชั่วคราว รวมทั้งการขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดตกเป็นของแผ่นดิน ดังนี้

#### (1) การยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิด

เมื่อได้รับรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมแล้ว คณะกรรมการธุรกรรมจะทำหน้าที่ตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดตามที่รายงานมานั้นและหากคณะกรรมการธุรกรรมมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการโอนจำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิด คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวมีกำหนดไม่เกินเก้าสิบวัน สำหรับกรณีจำเป็นเร่งด่วนเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดไปก่อนได้ ทั้งนี้เป็นไปตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 48 วรรคหนึ่ง และวรรคสอง

เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการแล้วแต่กรณีได้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้แล้ว ผู้ทำธุรกรรมซึ่งถูกสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินก็ยังสามารถแสดงหลักฐานว่าเงินหรือทรัพย์สินในการทำธุรกรรมนั้นมิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิด เพื่อให้มีคำสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดก็ได้ ทั้งนี้เป็นไปตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 48 วรรคสี่

#### (2) การขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดตกเป็นของแผ่นดิน

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้มีการนำเอามาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดมาใช้ คือ มาตรการริบทรัพย์สินในทางแพ่ง (civil forfeiture measure) โดยบัญญัติให้ศาลแพ่งสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดตกเป็นของแผ่นดินได้แก่

- เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือจากการสนับสนุนหรือช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน

- เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอนด้วยประการใดๆ ซึ่งเงินหรือทรัพย์สินข้างต้น

- ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินทั้งที่ได้มาจากการกระทำความผิดและที่ได้จากการจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สินไปตั้งที่กล่าวมาทั้งหมด

ตกเป็นของแผ่นดิน ทั้งนี้ไม่ว่าทรัพย์สินที่กล่าวมานั้นจะมีการจำหน่าย จ่าย โอนหรือเปลี่ยนแปลงไปกี่ครั้งและไม่ว่าจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลใด โอนไปเป็นของบุคคลใดหรือปรากฏหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลใดก็ตาม ซึ่งถือเป็นมาตรการทางแพ่งที่เน้นตัวทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเป็นหลักโดยไม่คำนึงว่าจะมีการโอนหรือแปรสภาพทรัพย์สินกันต่อไปที่ทอดก็ตาม หากศาลเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดแล้วศาลย่อมมีอำนาจสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินได้แม้ตัวผู้กระทำความผิดจะไม่ถูกตัดสินลงโทษในคดีอาญาก็ตาม นอกจากนี้มาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินในทางแพ่งโดยการขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินนั้นมิได้ถือว่าเป็นโทษริบทรัพย์สินทางอาญาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 18 แห่งประมวลกฎหมายอาญาแต่อย่างใด เพราะหากใช้หลักเกณฑ์ในการริบทรัพย์สินทางอาญามาดำเนินการอาจก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้เพราะโจทก์จะต้องพิสูจน์ว่าจำเลยได้กระทำความผิดและพิสูจน์ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่จำเลยได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิดจนศาลมีคำพิพากษาลงโทษจำเลยว่ากระทำความผิดจึงจะลงโทษริบทรัพย์สินได้ ซึ่งเป็นการยากที่จะให้โจทก์พิสูจน์ได้เช่นนั้นในคดีฟอกเงินเพราะการกระทำความผิดมีลักษณะซับซ้อนขึ้น มีการนำเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดทำให้แทบจะไม่มีพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเหลืออยู่เลย ดังนั้นในการชี้ว่าพยานจึงเป็นไปตามวิธีพิจารณาความแพ่งทั่วไปโดยไม่ต้องพิสูจน์พยานหลักฐานจนปราศจากข้อสงสัย (prove beyond reasonable doubt) เหมือนในคดีอาญาและผลกการการพิสูจน์ถึงที่ไปที่มาของทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้ตกเป็นหน้าที่ของเจ้าของทรัพย์สินแทน

ดังนั้นมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในทางแพ่งจึงถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่อิสระจากการดำเนินคดีอาญากับบุคคล ถึงแม้ว่าจะไม่ได้ตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษหรือไม่มีคำพิพากษาลงโทษจำเลยว่าเป็นผู้กระทำความผิดแต่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดก็อาจตกเป็นของแผ่นดินได้ถ้าปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินนั้นเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหรือถ้าบุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินเข้ามาในคดีแต่ไม่สามารถพิสูจน์ถึงที่ไปที่มาของทรัพย์สินได้

## 2.5 การสืบสวนสอบสวนคดีฟอกเงิน

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่ากฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กำหนดให้ความผิดฐานฟอกเงินเป็นความผิดอาญาต่างหากจากความผิดมูลฐาน ซึ่งแต่ละมูลฐาน มีบทบัญญัติกำหนดโทษไว้ต่างหากแล้ว ดังนั้นเมื่อมีการร้องทุกข์กล่าวโทษหรือจับกุมดำเนินคดี ในความผิดมูลฐานในเขตท้องที่ของพนักงานสอบสวนใดแล้ว พนักงานสอบสวนหรือตำรวจแห่ง ท้องที่ หรือหน่วยงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนในความผิดมูลฐานมีหน้าที่ดำเนินการ สอบสวนว่ามีหรือมีเหตุอันควรเชื่อว่ามีกระทำความผิดฐานฟอกเงินหรือไม่ หากปรากฏ ข้อเท็จจริงและมีพยานหลักฐานว่ามีการกระทำเข้าข่ายเป็นความผิดฐานฟอกเงิน พนักงาน สอบสวนมีหน้าที่ต้องดำเนินคดีอาญารฐานฟอกเงินกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 อีกด้วย

### 2.5.1 การดำเนินการของพนักงานสืบสวนสอบสวนก่อนที่จะปรากฏความผิด มูลฐาน<sup>14</sup>

ก่อนเริ่มต้นดำเนินการสืบสวนสอบสวนความผิดมูลฐาน หรือความผิดฐานฟอกเงิน หรือ แม้แต่การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้น พนักงานสืบสวนสอบสวนจำเป็นต้องทำการสืบสวนทำ บันทึกรายการหาข่าวของบุคคลเป้าหมายและรายละเอียดแห่งทรัพย์สินของบุคคลเป้าหมายดังกล่าว ทั้งก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ ดังต่อไปนี้

#### 1) การสืบสวนหาข่าวบุคคลเป้าหมาย

ต้องมีการสืบสวนหาข่าวก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูล และแนวทางรวบรวมพยานหลักฐานในการดำเนินคดีในความผิดมูลฐาน คดีความผิดฐานฟอกเงิน และการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด โดยเน้นการสืบสวนไปที่ตัวบุคคล เป้าหมาย ซึ่งการสืบสวนจะต้องปรากฏข้อเท็จจริงที่ชัดเจนแสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ กันระหว่างบุคคลต่างๆ ที่มีความเกี่ยวพันเชื่อมโยงกับบุคคลเป้าหมาย เช่น บุคคลที่เป็นเป้าหมาย กับภรรยาทั้งที่ชอบด้วยกฎหมายและไม่ชอบด้วยกฎหมาย บิดา มารดา ญาติพี่น้อง เพื่อนที่สนิท บุตรและบริวารของบุคคลเป้าหมาย รวมถึงสถานที่พักอาศัยของบุคคลเป้าหมาย บุคคลที่พักอยู่

<sup>14</sup> วีระพงษ์ บุญโญภาส. กระบวนการยุติธรรมกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการ ฟอกเงิน, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2547), หน้า 85-86.

กับเป้าหมาย ความถี่และรูปแบบการติดต่อพบปะกัน การสืบสวนข่าวในกรณีดังกล่าวจำเป็นต้องทราบภูมิลำเนาที่แท้จริงของเป้าหมาย และบุคคลใกล้ชิดที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายนั้นด้วย โดยอาจขอข้อมูลทะเบียนราษฎร์จากสำนักงานทะเบียนกลาง กรมการปกครอง ที่ทำการเขต หรือที่ว่าการอำเภอต่างๆ ที่คาดว่าบุคคลเป้าหมายจะมีภูมิลำเนาอยู่ ณ ที่นั้น และหากยังไม่ทราบภูมิลำเนาที่แน่นอนของเป้าหมาย หรือทราบแล้วแต่มีข้อสงสัยว่าอาจไม่ได้พักอาศัยอยู่ที่นั่นจริง ก็มีความจำเป็นต้องเฝ้าติดตามสะกดรอยเพื่อทราบถึงที่พักที่แท้จริง แล้วทำผังภูมิข้อมูลบุคคลเป้าหมายไว้

## 2) การสืบสวนหาข่าวเกี่ยวกับทรัพย์สิน

การสืบสวนหาข่าวเกี่ยวกับทรัพย์สินของบุคคลเป้าหมาย ทั้งก่อน ขณะ และหลังเกิดเหตุมูลฐาน ให้ปฏิบัติควบคู่ไปกับการสืบสวนหาข่าวบุคคลเป้าหมายเพื่อให้ทราบถึงจำนวนทรัพย์สินของบุคคลเป้าหมาย ผู้มีชื่อถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้น ที่ตั้ง มูลค่า วิธีการได้มาของทรัพย์สิน รวมถึงการจำหน่าย การโอนทรัพย์สินไปยังบุคคลใดบ้าง ระยะเวลาในการครอบครองทรัพย์สิน นอกจากนี้ต้องสืบสวนทรัพย์สินของคู่สมรส บุตร ญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท ความเกี่ยวพันระหว่างทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าวมาทั้งหมดว่ามีการเชื่อมโยงกันหรือไม่อย่างไร หากในกรณีที่ทรัพย์สินของบุคคลเป้าหมายเป็นที่ดิน ต้องตรวจสอบหลักฐานของที่ดินไปยังกรมที่ดิน สำนักงานเขตที่ดินอำเภอหรือสำนักงานที่ดินจังหวัด เพื่อที่จะทราบว่าใครเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดิน นิติกรรมของการได้มามีการเสียภาษีถูกต้องหรือไม่ ราคาประเมินที่ดินของกรมที่ดินในขณะนั้น หรือหากเป็นเงินฝากในธนาคารจะต้องติดต่อขอความร่วมมือไปยังธนาคารให้ตรวจสอบข้อมูลทางบัญชีนั้นๆ เพื่อทราบรายการความเคลื่อนไหวทางบัญชีว่ามีเงินเข้า โอนเงิน หรือถอนเงินอย่างไร เป็นต้น

## 3) การทำผังภูมิแสดงความสัมพันธ์ของบุคคลเป้าหมายและทรัพย์สิน

เมื่อได้ดำเนินการสืบสวนหาข่าวและได้ข้อมูลมาแล้วเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป้าหมายกับบุคคลอื่นๆ และรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินข้างต้นแล้ว เพื่อความสะดวกในการเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ เข้าด้วยกัน ควรมีการจัดทำผังข้อมูลรวมขึ้นมา เนื่องจากการทำผังข้อมูลนั้นเป็นการสรุปข้อมูลทั้งหมดออกมาเป็นรูปภาพ แสดงให้เห็นภาพความเชื่อมโยงได้อย่างชัดเจนและง่ายต่อการทำความเข้าใจ

### 2.5.2 การดำเนินการของพนักงานสืบสวนสอบสวนหลังปรากฏความผิดมูลฐาน<sup>15</sup>

<sup>15</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 86-90.

เมื่อปรากฏว่ามีการกระทำความผิดมูลฐานขึ้นแล้วให้พนักงานสอบสวนดำเนินการดังต่อไปนี้

1) การรายงานคดีความผิดฐานฟอกเงิน

เมื่อพนักงานสอบสวนพบว่ามีมีการกระทำความผิดมูลฐานแล้ว ให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาของตนและสำนักงาน ปปง. ให้ทราบโดยเร็วที่สุด การรายงานนั้นควรรายงานตั้งแต่เริ่มดำเนินการและรายงานต่อไปเป็นระยะๆ จนสิ้นสุดกระบวนการสืบสวนสอบสวน ส่วนวิธีรายงานนั้นอาจรายงานทางโทรศัพท์เป็นข้อมูลเบื้องต้นก่อน จากนั้นจึงรายงานเป็นหนังสือหรือโทรสารเพื่อเป็นหลักฐานตามไปอีกครั้ง ทั้งนี้ตามระเบียบสำนักงานกฤษฎีกาว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

2) การตรวจสอบรวบรวมพยานหลักฐาน

เพื่อให้ทราบถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ของผู้ต้องหากับบุคคลอื่นๆ จากปากคำ เอกสารจดหมาย บันทึกต่างๆ หลักฐานการใช้โทรศัพท์ เป็นต้น

3) การซักถามผู้ต้องหาเบื้องต้น

พนักงานสอบสวนควรซักถามประวัติส่วนตัวของผู้ต้องหาโดยละเอียด ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องหา กับญาติหรือบุคคลอื่นๆ ทั้งที่ใกล้ชิดทางสายโลหิตและญาติทางการสมรส เช่น ญาติพี่น้องของสามีหรือภรรยา ประเด็นเกี่ยวกับอาชีพเดิมและปัจจุบัน รายจ่าย รายได้ การเสียภาษีเพื่อให้เห็นถึงความเชื่อมโยงสอดคล้องกับทรัพย์สินที่มีอยู่ และประเด็นเกี่ยวกับการจำหน่ายโอนหรือการเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินเพื่อให้เห็นถึงพฤติการณ์ของการกระทำว่าเข้าองค์ประกอบอันเป็นความผิดฐานฟอกเงินหรือไม่

4) การตั้งคณะพนักงานสืบสวนสอบสวน

คดีฟอกเงินแตกต่างจากคดีทั่วไปเนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับบุคคล ทรัพย์สิน เอกสารเป็นจำนวนมากและเชื่อมโยงค่อนข้างสลับซับซ้อน ดังนั้นจึงควรตั้งคณะพนักงานสืบสวนสอบสวนเฉพาะคดีขึ้นมาเพื่อที่จะได้ร่วมกันแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลหลักฐานที่ได้จากการสืบสวนสอบสวนเพื่อนำไปสู่กระบวนการทางกฎหมายทั้งในชั้นพนักงานสอบสวน ชั้นพนักงานอัยการและในชั้นศาลต่อไป นอกจากนี้ควรกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาระดับสูงเป็นผู้รับผิดชอบสำนวนการสืบสวนสอบสวนโดยเฉพาะเพื่อให้การดำเนินคดีเป็นไปอย่างเป็นระบบ

5) การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ

ในการสืบสวนสอบสวน ควรมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะพนักงานสืบสวนสอบสวน โดยแยกให้ชัดเจนตามความถนัดและศักยภาพที่มีอยู่ เพื่อให้การสืบสวนสอบสวนดำเนินไปด้วยความรวดเร็ว ถูกต้องและรัดกุมยิ่งขึ้น บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายฟอกเงิน



#### 6) การกำหนดประเด็นการสืบสวนสอบสวน

ถือว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง คือ เพื่อที่จะได้ข้อเท็จจริงครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ ด้วยการกำหนดประเด็นไว้ก่อนเริ่มทำการสอบสวน เช่น การตั้งประเด็นพร้อมกับตั้งคำถามสำหรับทั้งผู้ต้องหา พยาน และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องว่าจะถามในประเด็นนั้นอย่างไรบ้าง

#### 7) การกำหนดกลุ่มของหน่วยงานหรือสถาบัน

เพื่อประสานการตรวจสอบ ติดต่อ หรือแจ้งข้อมูลข่าวสาร หรือการส่งเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลกับคณะพนักงานสืบสวนสอบสวน เช่น สถาบันการเงินต่างๆ ธนาคาร หน่วยงานของรัฐอื่นๆ ควรกำหนดรูปแบบของบันทึกต่างๆ หนังสือสำหรับการติดต่อประสานงานไว้เป็นมาตรฐาน เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงาน

#### 8) การใช้อำนาจตามกฎหมายของพนักงานสอบสวน

เมื่อได้ดำเนินการตามขั้นตอนสืบสวนสอบสวนแล้ว พนักงานสอบสวนมีอำนาจในการดำเนินการตรวจสอบและยึดทรัพย์สินที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าบุคคลใดทำหรือมีไว้เป็นความผิด ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด ตามมาตรา 32, 33, 34 ตามประมวลกฎหมายอาญาประกอบกับมาตรา 85 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหาหรือบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์หรือเคยมีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับผู้ต้องหา เพื่อให้ทราบถึงทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เช่น เงินสด เงินฝากธนาคาร ทรัพย์สินที่เก็บไว้ในตู้নিরภัยธนาคาร บ้าน ที่ดิน หรือทรัพย์สินอื่นๆ เพื่อยึดไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด

#### 9) การใช้นิติวิทยาศาสตร์

การรวบรวมพยานหลักฐานนั้นพนักงานสอบสวนต้องกระทำด้วยความละเอียดรอบคอบ เพื่อรวบรวมพยานทุกชนิดที่เกี่ยวข้องเท่าที่จะทำได้ทั้งพยานโดยตรงและพยานแวดล้อมกรณี โดยอาจนำวิธีนิติวิทยาศาสตร์เข้ามาช่วยตั้งแต่เริ่มต้นด้วย เช่น การใช้สุนัขดมกลิ่นคราบยาเสพติด หรือการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์หาสารเสพติด ทั้งนี้เพื่อให้การรวบรวมพยานหลักฐานสมบูรณ์ที่สุด

#### 10) การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คณะพนักงานสืบสวนสอบสวนควรต้องริบประสานงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานรัฐ เอกชน เช่น กองวิทยาการ กองพิสูจน์หลักฐาน ผู้ชำนาญการ ผู้เชี่ยวชาญ สถาบันการเงิน เป็นต้น เพื่อที่จะได้รับข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้อง รวมถึงพยานหลักฐานที่ประกอบการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม

#### 11) การสรุปผลและรวบรวมพยานหลักฐาน

เมื่อคณะพนักงานสืบสวนสอบสวนได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนตามประเด็นต่างๆ จนครบถ้วนแล้วจะต้องรวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมดไม่ว่าพยานเอกสาร คำให้การพยานบุคคล ผลการตรวจค้น การยึดหรืออายัด นำมาประกอบการพิจารณาทำความเข้าใจของคณะผู้สืบสวนสอบสวนเพื่อเสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ต่อไป ทั้งนี้การได้มาซึ่งพยานหลักฐานใดๆ เพื่อนำไปประกอบการรับฟังข้อเท็จจริงนั้น พยานหลักฐานทุกชนิดจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้น การยึดหรืออายัด มิเช่นนั้นแล้วอาจก่อให้เกิดปัญหาตามมาในเรื่องของการรับฟังพยานหลักฐานในชั้นศาลได้ ซึ่งพนักงานสอบสวนพึงต้องระวังในเรื่องนี้ด้วย

### 2.5.3 ขั้นตอนการดำเนินการสืบสวนและสอบสวนคดีฟอกเงิน

การสืบสวน<sup>16</sup> คือ การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งการกระทำความผิดที่มีขึ้นก่อนการจับกุม ขณะทำการจับกุม และหลังการจับกุม การสืบสวนมีด้วยกันหลายวิธี เช่น การสะกดรอย การตรวจสอบทางทะเบียนและการเงิน การใช้สายลับหรือแหล่งข่าวอื่นๆ ซึ่งในบางครั้งต้องใช้เทคนิคพิเศษประกอบการสืบสวน รวบรวมพยานหลักฐานก่อนทำการสืบสวน ผู้ที่จะทำการสืบสวนต้องมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องพยานหลักฐานพอสมควร เช่น พยานเอกสาร พยานวัตถุ และพยานบุคคล ผู้ทำการสืบสวนต้องพิจารณาว่าพยานหลักฐานใดที่มีความน่าเชื่อถือสามารถพิสูจน์ความผิด ทำให้ศาลใช้ประกอบดุลพินิจวินิจฉัยลงโทษจำเลยได้ เพราะว่าศาลจะพิพากษาลงโทษจำเลยได้จะต้องใช้ดุลพินิจวินิจฉัยพยานหลักฐานจนกว่าจะแน่ใจว่าจำเลยกระทำความผิดจริง เมื่อเป็นที่สงสัยว่าจำเลยได้กระทำหรือไม่ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลย

ฉะนั้น พยานหลักฐานที่รับฟังได้จะต้องมีความสัมพันธ์กันระหว่างเหตุกับผล พยานบุคคลจะต้องไม่ขัดกับเหตุและผล พยานสองคนจะต้องมีเหตุผลในตัวเอง แต่จะต้องมีความสัมพันธ์กันด้วยในจุดๆ หนึ่ง นอกจากนั้นยังต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับพยานวัตถุอีกด้วย เมื่อทราบว่าพยานหลักฐานใดมีความสำคัญที่จะใช้พิสูจน์ความผิด ผู้ทำการสืบสวนต้องวางแผนการสืบสวนเพื่อให้ได้ซึ่งพยานหลักฐานเช่นว่านั้น การแสวงหาหลักฐานได้จากที่ใดบ้างนั้นให้พิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

---

<sup>16</sup> กองนโยบายและมาตรการ, คู่มือพนักงานเจ้าหน้าที่ (กรุงเทพมหานคร:สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, 2544), เอกสารอัดสำเนา

- พฤติการณ์ในการกระทำความผิด
- ประวัติบุคคลที่ต้องสงสัย
- ลักษณะการลักลอบกระทำความผิด
- รายงานการสืบสวน
- รายงานข่าวสาร หรือแหล่งข่าวต่างๆ

ปัจจุบันความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีทั้งสิ้น 8 ฐานความผิด ผู้ทำการสืบสวนจะต้องแสวงหาพยานหลักฐานจากความผิดมูลฐานใดจำเป็นจะต้องทราบองค์ประกอบของฐานความผิดนั้นๆ ก่อน และในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทั้งทางแพ่งและทางอาญา ต้องดำเนินคดีแยกออกเป็นสองทาง ในคดีแพ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงาน ป.ป.ง. สำนักงานอัยการสูงสุด และศาลแพ่ง ส่วนคดีอาญาหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงาน ป.ป.ง. สำนักงานอัยการสูงสุด และศาลอาญา ทั้งนี้ในแต่ละสำนวนจะต้องหมายเหตุไว้ด้วยว่ามีการแยกการดำเนินคดีแพ่งหรืออาญาแล้วแต่กรณีไปอีกสำนวนหนึ่งแล้วทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการติดตามสำนวนคดี

การสอบสวน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (11) ได้ให้ความหมายคำว่า "การสอบสวน" ไว้ว่าหมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานและดำเนินการอื่นๆ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้เพื่อทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ การรวบรวมพยานหลักฐานในชั้นสอบสวนนี้ พยานหลักฐานบางอย่างได้ถูกรวบรวมไว้แล้วในชั้นจับกุม เมื่อถึงชั้นสอบสวนจะต้องส่งให้พนักงานสอบสวน ซึ่งการรวบรวมพยานในชั้นสอบสวนเป็นการดำเนินการโดยตรงของพนักงานสอบสวน ซึ่งเป็นการดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131 ดังนั้นในชั้นสอบสวนพนักงานสอบสวนต้องดำเนินการดังนี้

- สอบสวนบันทึกคำให้การของผู้ต้องหา
- สอบสวนบันทึกถ้อยคำของผู้จับกุม (ผู้กล่าวหา, พยาน)
- สอบสวนบันทึกคำให้การของพยานผู้รู้เห็นเหตุการณ์ (ถ้าจำเป็น)
- ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและบันทึก
- ทำแผนที่เกิดเหตุและถ่ายภาพที่เกิดเหตุ
- ตรวจสอบรายการการใช้โทรศัพท์
- ตรวจสอบเอกสารทางทะเบียนต่างๆ

- ตรวจสอบประวัติบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดี
- ตรวจสอบทะเบียนรถยนต์
- ตรวจสอบหลักฐานทางทรัพย์สิน
- ตรวจสอบในสำนวนว่ายังขาดพยานหลักฐานอะไรอีกบ้าง ถ้าเห็นว่ายังขาดอยู่ก็ทำการตรวจค้นและยึดมาประกอบคดี
- ตรวจสอบและสอบสวนว่ามีผู้อื่นร่วมกระทำความผิดหรือไม่ ถ้าเห็นว่ายังมีผู้ร่วมกระทำความผิดที่ยังไม่ได้ถูกจับอีกก็จะดำเนินการขอหมายจับบุคคลนั้นๆ ต่อไป

การสอบสวนดำเนินคดีอาญา "ฐานฟอกเงิน" เป็นการสอบสวนดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหาหรือบุคคลใดเพราะเหตุมีการนำเอาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานใดมูลฐานหนึ่งที่กำหนดไว้ในมาตรา 3 (1) ถึง (8) รวม 8 มูลฐาน ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ไปโอน หรือเปลี่ยนแปลง เมื่อมีการสอบสวนดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหาซึ่งกระทำความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้นๆ แล้วและปรากฏว่าการกระทำความผิดนั้นเป็นความผิดมูลฐานตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ (ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 19 ถึงมาตรา 21) มีหน้าที่ต้องทำสำนวนการสอบสวนจำนวน 4 ชุด โดยสำนวนทุกชุดต้องให้พยานหรือผู้ต้องหาทุกคนลงชื่อจริง (ห้ามใช้สำเนา) และทำการพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือชวากำกับไว้ด้วยทั้งนี้เพื่อแยกสำนวนไปดำเนินการดังต่อไปนี้<sup>17</sup>

#### สำนวนคดีอาญาชุดที่ 1

ใช้สำหรับดำเนินคดีอาญา (มูลฐาน) กับผู้ต้องหา โดยให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหาเช่นเดียวกับคดีอาญาทั่วไป หลังจากที่ทำการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้วให้เสนอสำนวนการสอบสวนผ่านผู้บังคับบัญชาพิจารณาตามลำดับชั้นจนถึงพนักงานอัยการ การรับคำร้องทุกข์และรับเลขคดีแดงเช่นเดียวกับคดีอาญาทั่วไป

#### สำนวนคดีอาญาชุดที่ 2

ใช้สำหรับการดำเนินคดีความผิดฐานฟอกเงิน หากเหตุเกิดต่างท้องที่ออกไปให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบทำการร้องทุกข์กล่าวโทษผู้ต้องหาในความผิดฐานฟอกเงิน หรือให้เจ้าพนักงานตำรวจคนหนึ่งคนใดเป็นผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษก็ได้เพราะความผิดฐานฟอกเงินเป็น

---

<sup>17</sup>สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, คู่มือพนักงานสืบสวนสอบสวน (กรุงเทพมหานคร:สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน), หน้า 30-36.

ความผิดอาญาต่อแผ่นดิน การรับคำร้องทุกข์ให้ออกเลขคดีเหมือนคดีอาญาทั่วไปโดยแยกเป็น  
 จำนวนความผิดฐานฟอกเงินเป็นอีกคดีหนึ่งต่างหาก (เว้นแต่การกระทำความผิดมูลฐานและ  
 ความผิดฐานฟอกเงินได้เกิดขึ้นในเขตพื้นที่เดียวกันก็ให้รับคำร้องทุกข์ในคดีอาญาเดียวกัน)

### จำนวนคดีอาญาชุดที่ 3

เป็นจำนวนยึดทรัพย์ทางแพ่ง เป็นจำนวนคดีอาญาที่แยกออกมาจากคดีความผิดมูลฐาน  
 และความผิดฐานฟอกเงิน เพื่อส่งให้สำนักงาน ป.ป.ง. ใช้ในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน  
 (มาตรการการยึดทรัพย์สินทางแพ่ง) ต่อไป ถ้าหากมีการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง  
 กับการกระทำความผิด

### จำนวนคดีอาญาชุดที่ 4

เป็นจำนวนการสอบสวนที่พนักงานสอบสวนเป็นผู้เก็บรักษาไว้เอง เพื่อใช้สำเนาสำนวนนี้  
 เป็นประโยชน์ในการเบิกความเป็นพยานต่อศาล โดยควรเก็บรักษาสำเนาสำนวนการสอบสวนไว้ที่  
 ทำการนั้นๆ หากพนักงานสอบสวนได้รับคำสั่งแต่งตั้งโยกย้าย ก็ให้นำสำนวนคดีอาญาชุดที่ 4 ที่  
 เก็บรักษาอยู่ส่งมอบให้กับสถานีตำรวจที่พนักงานสอบสวนปฏิบัติหน้าที่เก็บรักษาไว้ต่อไป

## 2.6 ปัญหาและอุปสรรคในการสืบสวนสอบสวนคดีฟอกเงิน

ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าสถานการณ์อาชญากรรมในสังคมปัจจุบันได้ทวีความรุนแรงและมี  
 ความสลับซับซ้อนของการกระทำความผิดขึ้นเป็นลำดับโดยเฉพาะอาชญากรรมพิเศษ ได้แก่

1. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่กระทำต่อระบบการเงิน การธนาคาร การค้า  
 การพาณิชย์ การหลีกเลี่ยงภาษี การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา การทำลายสิ่งแวดล้อมและ  
 ทรัพยากรธรรมชาติ

2. อาชญากรรมคอมพิวเตอร์หรืออาชญากรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทำการ  
 ลักลอบแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือทำลายข้อมูลหรือระบบปฏิบัติการของหน่วยงานต่างๆ

3. อาชญากรรมที่มีอิทธิพลเข้ามาเกี่ยวข้อง องค์การอาชญากรรมและอาชญากรรมข้าม  
 ชาติเป็นการกระทำความผิดที่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เป็นองค์กรที่มีเครือข่ายในและ  
 ระหว่างประเทศ รวมทั้งผู้กระทำความผิดมักได้แก่มีอิทธิพลหรือผู้มีอิทธิพลให้การสนับสนุนอยู่  
 เบื้องหลัง เช่น ขบวนการค้าโสเภณีข้ามชาติ ขบวนการค้ามนุษย์และการค้ายาเสพติด เป็นต้น

โดยอาชญากรรมพิเศษดังกล่าวนี้มีการพัฒนารูปแบบและวิธีการของการกระทำความผิด  
 อย่างต่อเนื่องและตลอดเวลา ทั้งนี้ไม่ว่าในด้านกรรมวิธีในการกระทำความผิด การนำเทคโนโลยี  
 สมัยใหม่เข้ามาเป็นเครื่องมือในการประกอบความผิด ลักษณะการกระทำความผิดที่มีการ

ดำเนินการอย่างเป็นระบบและเป็นขบวนการ รวมทั้งการกระทำคามผิดที่มีความเกี่ยวเนื่องและมีเครือข่ายโยงใยระหว่างประเทศ ซึ่งการกระทำคามผิดต่างๆ นี้มีความซับซ้อน แยกย่อยและละเอียดอ่อนทำให้สร้างความเสียหายและก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อระบบเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงของประเทศอย่างมากมาย นอกจากนี้ยังมีการนำเอาเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำคามผิดเข้าสู่กระบวนการฟอกเงินโดยการโอนหรือเปลี่ยนสภาพด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ดูว่าเงินหรือทรัพย์สินเหล่านั้นได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายแล้วนำไปใช้เงินทุนในการกระทำคามผิดต่อไป จึงทำให้เกิดเป็นวงจรการประกอบอาชญากรรมที่ยากต่อการจับกุมและปราบปราม ไม่สามารถดำเนินการสืบสวน สอบสวนหรือจับกุมตัวผู้กระทำผิดได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในการลงทุนของชาวต่างประเทศ ทำให้ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมือง สังคม และความมั่นคงของประเทศในที่สุด นอกจากนี้แล้วสิ่งที่ไม่อาจประเมินความเสียหายได้คือความสูญเสียของชีวิตร่างกายและสิ่งที่สำคัญที่สุดคือความสงบสุขของคนในสังคม

ทั้งนี้ในการสืบสวน สอบสวน ป้องกันและปราบปรามการกระทำคามผิดฐานฟอกเงินที่อยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาและอุปสรรคหลายประการกล่าวคือ

1. การกำหนดตำแหน่งพนักงานสอบสวนให้เป็นผู้ที่จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อย ตำรวจและมีวุฒิการศึกษาทางด้านนิติศาสตร์หรือรัฐศาสตร์เท่านั้น ซึ่งการกำหนดตำแหน่งหน้าที่ดังกล่าวทำให้ขาดผู้ที่มีความรู้ ทักษะ และมีความชำนาญเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เช่น ความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ การเงิน การธนาคาร การบัญชี คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. การขาดพนักงานสอบสวนที่มีความรู้และความชำนาญในการสอบสวนอย่างแท้จริง เนื่องจาก

- เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำหน้าที่สอบสวน ได้แก่ พนักงานสอบสวน (สบ.1) และพนักงานสอบสวน (สบ.2) ซึ่งมีระยะห่างร้อยตำรวจตรีถึงพันตำรวจโทนั้น เมื่อพนักงานสอบสวนเหล่านี้ได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเป็นระดับรองผู้กำกับขึ้นไปแล้วก็จะทำหน้าที่ด้านการบริหาร จะมีได้ทำหน้าที่ด้านการสอบสวนแต่อย่างใด

- การที่พนักงานสอบสวนสามารถโยกย้ายสลับตำแหน่งไปมาระหว่างหน่วยงานในสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ ทำให้เกิดการสับเปลี่ยนหมุนเวียนโยกย้ายระหว่างฝ่ายสืบสวนสอบสวน ฝ่ายปราบปรามตลอดเวลาซึ่งถือว่าเป็นเรื่องปกติในระบบราชการ แต่ในความเป็นจริงแล้วการโยกย้ายสลับตำแหน่งดังกล่าวทำให้ขาดการเชื่อมต่อในการทำงานด้านการสอบสวนคดี

เศรษฐกิจ และขาดพนักงานสอบสวนที่มีความรู้ความชำนาญและทักษะเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจอย่างแท้จริง

3. ภารกิจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นภารกิจที่กว้างขวางและหลากหลาย การควบคุมอาชญากรรมพื้นฐานซึ่งได้แก่ อาชญากรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน ชีวิตและร่างกายซึ่งอาชญากรรมเหล่านี้เจ้าหน้าที่ตำรวจก็มีอาจปฏิบัติได้อย่างสัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควรเพราะมีปริมาณคดีมากขึ้นทุกวัน จึงไม่สามารถทุ่มเทกับคดีฟอกเงินและคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจได้อย่างเต็มที่เพราะคดีประเภทนี้ต้องใช้ระยะเวลาในการรวบรวมพยานหลักฐาน ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่อยากจะสอบสวนอาชญากรรมที่มีความยุ่งยากสลับซับซ้อน

4. การที่คดีฟอกเงินเป็นอาชญากรรมที่มีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องอย่างมากมาหลายมหาศาล ประกอบกับบุคคลที่กระทำความผิดโดยส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีอิทธิพลหรือให้การสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง ทำให้น่าอิทธิพลดังกล่าวเข้ามาแทรกแซงในการปฏิบัติงานของตำรวจอันอาจส่งผลกระทบต่อความยุติธรรมแก่ประชาชนถูกบิดเบือนไปได้

จากปัญหาในการสืบสวน สอบสวน ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานฟอกเงินดังกล่าวข้างต้นนั้น ผู้เขียนเห็นว่าควรมีหน่วยงานเฉพาะทางที่จัดตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติภารกิจในการสืบสวนสอบสวนคดีความผิดมูลฐานและคดีฟอกเงินอย่างชัดเจน ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อลดและป้องกันความเสียหายที่จะเกิดต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ ทำให้สังคมได้รับการป้องกันให้ปลอดภัยจากอาชญากรคดีฟอกเงินอย่างแท้จริง ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยมีการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษขึ้นเพื่อปฏิบัติภารกิจในการป้องกันปราบปรามและควบคุมอาชญากรรมพิเศษอย่างมีทิศทางที่ชัดเจน ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเป็นหน่วยงานที่น่าจะมีบทบาทสำคัญในการสืบสวนสอบสวนคดีฟอกเงินและคดีความผิดมูลฐานทั้ง 8 ฐานในปัจจุบัน โดยผู้เขียนจะได้ทำการศึกษาถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษในบทต่อไป เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ในการนำเอาการสอบสวนคดีพิเศษมาใช้ในการสอบสวนความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในทุกความผิดมูลฐานต่อไป